

Jameson'ı Jameson'dan dinlemek

'Jameson Jameson'ı Anlatıyor' bir nehir söyleşi kitabı değil; Marksist kültür teorisyeni Fredric Jameson ile değişik zaman ve yerlerde, 'kültürel Marksizm' ve özellikle yayımlanan **kitaplarının** yankısı bağlamında yapılmış on söyleşiden oluşuyor.

Orhan Koçak, 'Turgut Uyar ve Başka Şeyler'in bir yerinde, Yücel Göktürk'ün sorularının irdeleyici özelliğine vurgu yaparken, söyleşinin de bir tür analiz olduğunu, soruyu yönelten ile birlikte analiz olduğunu söyler.

Fredric Jameson da 'Jameson Jameson'ı Anlatıyor'a yazdığı giriş mahiyetindeki 'Söyleşi Vermeme (İlkesi) Üzerine' başlıklı yazısında, söyleşilerin, 'unutulmuş veya örtük bağlantıları' açığa çıkardığına değinir ve kitabı oluşturan söyleşilerin, "içsel bir birliğin izini sürmemi sağladıkları ölçüde benim için ilginçtir" der: "Bazı ilişkiler o kadar derinde yer etmiş oluyor ki, kendi başınıza onların farkına varmanız zorlaşır: Doug Kellner bir keresinde Karl Korsch'un 'Marksizm ve Biçim'deki derin etkisine işaret etmişti."

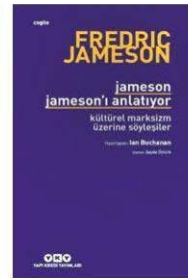
Jameson'a göre, söyleşiler masum [metinler] değildir, yapısal kusurlar içerir. Bu kusur, ona göre, "kavramların kanılara dönüşmesiyle, episteme'nin doxa olarak işlemeyle" alakalıdır. Kanıların ise altyapısı, ona göre bilinçdışıdır. Dolayısıyla bir bilinç faaliyeti olan entelektüel etkinlik, söyleşide bilinçdışı zemine açılarak algılanır. "Entelektüel bağılıklar" söyleşinin doğasında "başkalarıyla kıyaslanabilen düşünceye dönüşme olasılığı" içindedir.

Bununla birlikte söyleşiler de birtakım hazlar sunar ama bu hazlar merak ve dedikoduya yakın hazlardır. **Gerçekten de 'Jameson Jameson'ı Anlatıyor'da yer alan söyleşilerde, Jameson her ne kadar temkinli olsa da merak konusu bilgilere de yer verir.**

Lukacs'la, Heidegger'le ilgili olarak verdiği bilgiler sözgelimi: Sözgelimi, II. Dünya Savaşı bitiminde, "Freiburg civarındaki ormanlarda onu (Heidegger) yakalayan Fransız askerleri önce ona bir dal sigara vermiş, sonra da imzasını istemişler."

'Jameson Jameson'ı Anlatıyor', sözgelimi Paul Ricoeur'un, 'Eleştiri ve İnanç'ı gibi bir nehir söyleşi kitabı değil; değişik zaman ve yerlerde, 'kültürel Marksizm' ve özellikle yayımlanan kitaplarının yankısı bağlamında yapılmış on söyleşiden oluşuyor.

Jameson'ın belli başlı **kitapları** Türkçeye çevrilmiş durumda. Bununla birlikte Jameson'ın Türkiye'ye talihsiz bir girişi olduğundan söz etmek gerekir. Birçok kuramcı veya filozof, Türkçeye onu takip eden çevresi tarafından çevrilmiş ve tanıtılmıştır. **Kitapları** Türkçeye çevrilirken Jameson, böyle bir çevreden yoksundu. 1994'te 'Postmodernizm' çevrildiğinde bir suskunluk durumu yaşandı. Ancak 'Marksizm ve Biçim' (1997) yayımlandığında hakkında ciddi bir yazı çıkmıştı. **Ulus Baker'in kaleme aldığı bu yazı Kitap-hk dergisinin ilk sayılarında yer alır.** Zor bir kuramcıyla/eleştirmenle karşı karşıya olduğumuzu da eklememiz gerekir. ■

JAMESON JAMESON'ı ANLATIYOR

Haz.: Ian Buchanan
Çev.: Şeyda Öztürk
Yapı Kredi Yayınları, 2016
316 sayfa, 26 TL.